

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΚΑς ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ
ΚΟΙΝΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ - ΑΝΑΦΟΡΑ

Της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας με την επωνυμία Βουλιγουότς (Vouliwatch), που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Βουλής αρ. 16, νομίμως εκπροσωπούμενης από τον Λουκόπουλο Στέφανο --

ΚΑΤΑ

Των μελών της Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α του ν. 3213/2003, όπως αυτή έχει συγκροτηθεί με τις αντίστοιχες αποφάσεις του Προέδρου της Βουλής για τα έτη 2016-2019 και ειδικά με την υπ' αριθμ. 14936/8579/9.9.2019 απόφαση του Προέδρου της Βουλής, που αφορά την σημερινή σύνθεση της Επιτροπής Ελέγχου.

1. Σύντομο ιστορικό

Το Vouliwatch αποτελεί μία αστική μη κερδοσκοπική εταιρείας, στους σκοπούς της οποίας εμπεριέχονται μεταξύ άλλων η προώθηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας καθώς και η ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα τεκταινόμενα στο πλαίσιο της Βουλής και της εκτελεστικής εξουσίας.

Η Επιτροπή Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α του ν. 3213/2003 αποτελεί ένα ειδικό όργανο, το οποίο επιτελεί διπλό ελεγκτικό έργο και δη είναι ένα εκ των οργάνων ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης κατά τα διαλαμβανόμενα στο ν. 3213/2003 ενώ συγχρόνως είναι και το αρμόδιο όργανο ελέγχου των οικονομικών των κομμάτων και των βουλευτών

κατά τα αναφερόμενα στο ν. 3023/2002. Σημειώνεται σε αυτό το σημείο ότι η λειτουργία της Επιτροπής ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, και από τον Κανονισμό Λειτουργίας της (όπως ο ως άνω ψηφίστηκε από την Ολομέλεια της Βουλής –αρ. πρωτ 3814, αρ. διεκπ 1834- και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α' 33/28-2-2019).

Στο πλαίσιο εκπλήρωσης των καταστατικών σκοπών μας και προς διασφάλιση του σκοπού της διαφάνειας και της συνακόλουθης καταπολέμησης της διαφθοράς έχουμε πολλάκις απευθυνθεί προς την ανωτέρω επιτροπή α) αναζητώντας τα απαραίτητα έγγραφα-εκθέσεις ελέγχου, τόσο αναφορικά με την χρηματοδότηση των κομμάτων και των βουλευτών όσο και αναφορικά με τον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, β) επιθυμώντας να λάβουμε γνώση της πορείας των ελεγχόμενων υποθέσεων, καθώς από τα δημοσιευθέντα στοιχεία προκύπτουν ερωτήματα και γ) αιτούμενοι την άρση των παραλείψεων της επιτροπής και την δημοσιοποίηση-ανάρτηση των υποχρεωτικών κατά το νόμο στοιχείων και εγγράφων. Καθότι οι ενέργειες στις οποίες έχει προβεί μέχρι σήμερα η Επιτροπή (μέσω των αποφάσεων που λαμβάνονται από τα εκάστοτε μέλη που τη συγκροτούν) δημιουργούν πληθώρα ερωτημάτων και προβληματισμών, τα οποία θέτουν εν συνεχεία ζητήματα νομιμότητας ως προς τη λειτουργία της Επιτροπής και την εκτέλεση των από το νόμο ανατιθέμενων σε αυτήν αρμοδιοτήτων, αποφασίσαμε να προβούμε στην υπό κρίση αναφορά, ούτως ώστε εξετασθούν αρμοδίως τα κατωτέρω θιγόμενα ζητήματα αλλά και όσα πρόσθετα τυχόν προκύψουν.

2. Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής ως προς τον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων και των βουλευτών.

A. Νομοθετικό πλαίσιο

Σύμφωνα με την περ. ιε της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3023/2002 (Χρηματοδότηση κομμάτων-βουλευτών: Έσοδα, Δαπάνες, Έλεγχος) ως Επιτροπή Ελέγχου του ως άνω νόμου νοείται η « (...)Επιτροπή Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α του ν. 3213/2003, όπως ισχύει» ενώ κατά τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 21 (Η Επιτροπή Ελέγχου και οι αρμοδιότητές της) «1. Ο έλεγχος των υπό στοιχείο ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου προσώπων, καθώς και η τήρηση των κάθε μορφής υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, ανατίθεται στην Επιτροπή Ελέγχου του στοιχείου ιε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, η οποία ενεργεί, ως ειδικό όργανο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 29 του Συντάγματος. 2. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου είναι οι ακόλουθες: α) Στην Επιτροπή Ελέγχου διαβιβάζονται οι καταγγελίες που αφορούν πιθανές παραβάσεις του παρόντος νόμου, τις οποίες εξετάζει κατ' αποκλειστικότητα και αποφαίνεται αιτιολογημένα επ' αυτών. (...) δ) Η Επιτροπή Ελέγχου έχει σε θέματα ελέγχου των οικονομικών των υπό στοιχείο ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου προσώπων, την αρμοδιότητα της παραγράφου 4 του άρθρου 3^Β του ν. 3213/2003, όπως ισχύει¹. (...) στ) Στο τέλος κάθε έτους η Επιτροπή Ελέγχου υποβάλλει έκθεση των πεπραγμένων της στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών. ζ) Η Επιτροπή Ελέγχου έχει, προς διαπίστωση των

¹ Η παρ. 4 του άρθρου 3^Β του ν. 3213/2003 ορίζει πως «Με το πέρας κάθε ελέγχου, η Επιτροπή αποφασίζει αν πρέπει να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο ή να διαβιβάσθει αιτιολογημένο και εμπειριστατωμένο πόρισμα της στον αρμόδιο Εισαγγελέα, εφόσον τα στοιχεία κρίνονται βάσιμα και επαρκή. Αν συντρέχει περίπτωση καταλογισμού, το πόρισμα αποστέλλεται και στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και εφόσον κρίνεται ανάγκη διερεύνησης επί θεμάτων φορολογικής ή άλλης αρχής ή υπηρεσίας, το πόρισμα αποστέλλεται και σε αυτές. Σε περίπτωση υποθέσεως που τέθηκε στο αρχείο, αυτή δύναται να ανασυρθεί μόνο όταν γίνεται επίκληση ή αναφαίνονται νέα πραγματικά στοιχεία που δικαιολογούν την επανεξέταση ή καθίσταται αναγκαίος ο συσχετισμός της υποθέσεως με άλλη έρευνα της Επιτροπής».

παραβάσεων του παρόντος νόμου, την εξουσία να ελέγχει πλήρως τα πάσης φύσεως βιβλία, δηλώσεις, έγγραφα και λοιπά στοιχεία που της προσκομίζουν τα ελεγχόμενα πρόσωπα και οι υπόχρεοι, δύναται να λαμβάνει ένορκες ή ανωμοτί, κατά την κρίση της, καταθέσεις, στις περιπτώσεις που προβλέπεται επιβολή διοικητικών κυρώσεων, με την επιφύλαξη του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο θεωρείται αναγκαίο για τον έλεγχο της εφαρμογής του παρόντος νόμου. Η Επιτροπή Ελέγχου μπορεί να ορίσει προθεσμία στα ελεγχόμενα πρόσωπα για παροχή διευκρινίσεων ή συμπλήρωση των στοιχείων που καταθέτουν ως προς τη χρηματοδότηση, την οικονομική διαχείριση και την προέλευση των πάσης φύσεως πόρων που τελούν αμέσως ή εμμέσως υπό τον έλεγχό τους. Το έργο της Επιτροπής Ελέγχου επικουρείται από έναν Εισαγγελέα Πρωτοδικών ειδικών αρμοδιοτήτων και αποκλειστικής ενασχόλησης με τις υποθέσεις του παρόντος νόμου, ο οποίος θα παρέχει στην Επιτροπή κάθε αναγκαία συνδρομή, κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της, ο οποίος διορίζεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου. Η θητεία του είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται για μια ακόμα φορά. η) Η εξέταση των οικονομικών των υποψηφίων αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών, ολοκληρώνεται εντός πέντε (5) μηνών από την υποβολή στην Επιτροπή Ελέγχου των στοιχείων, τα οποία προβλέπονται στο στοιχείο β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16Α του παρόντος νόμου. θ) Καταγράφει πλήρως και αποτιμά χρηματικά τις εισφορές σε είδος που έλαβαν χώρα, κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών, στους δικαιούχους χρηματοδότησης, σύμφωνα με την αγοραία τιμή. ι) Αναφέρει ρητά τις πιθανολογούμενες παραβάσεις του παρόντος νόμου σε ετήσια έκθεση που εκδίδει. ια) Εκδίδει αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, όπου καταγράφει και τη γνώμη της

μειοψηφίας. ιβ) Σε περίπτωση τέλεσης ποινικών αδικημάτων διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση τα πορίσματα με τα οποία διαπιστώθηκαν αυτά στον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα. ιγ) Εξετάζει αν τα ποσά της χρηματοδότησης προς τα ελεγχόμενα πρόσωπα υπό τα στοιχεία ιδα' έως ιδγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, διατέθηκαν για τις προβλεπόμενες από το νόμο δραστηριότητες και σε αρνητική περίπτωση επιβάλλει στα ελεγχόμενα πρόσωπα πρόστιμο ισόποσο με το διπλάσιο του παρανόμως διατεθέντος ποσού, εκτός εάν υπάρχει ειδικότερη διάταξη στον παρόντα νόμο. ιδ) Τηρεί και διαχειρίζεται: (...) 2. Επίσημη ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, στην οποία η πρόσβαση για ενημέρωση είναι ελεύθερη και στην οποία δημοσιοποιεί: ιδα) Την κοινοποιηθείσα από το Υπουργείο Εσωτερικών κρατική χρηματοδότηση που λαμβάνει κάθε δικαιούχος αυτής. ιδβ) Κατάλογο στον οποίο αναφέρονται όλα τα δάνεια που έχει λάβει από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα κάθε πολιτικό κόμμα ή/και συνασπισμός κομμάτων, καθώς και αντίγραφο του κειμένου της κάθε συμφωνίας δανείου μεταξύ κόμματος ή/και συνασπισμού κομμάτων αφενός και του πιστωτικού ιδρύματος αφετέρου. ιδε) Τα πλήρη στοιχεία κάθε φυσικού προσώπου που χρηματοδοτεί τους υπό στοιχείο εβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής. ιδστ) Τα πλήρη στοιχεία κάθε χρηματοδότη προς τους υπό στοιχείο εα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής. ιδζ) Τους ισολογισμούς και απολογισμούς των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος

νόμου και τις συνταχθείσες ετήσιες εκθέσεις της με τα αποτελέσματα του ελέγχου των βιβλίων αυτών. ιδη) Τα αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, περιλαμβανομένης και της γνώμης της μειοψηφίας. ιδθ) Τις προεκλογικές δαπάνες και τα έσοδα κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων και το συνολικό ποσό που διέθεσαν και εισέπραξαν όλα τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών και εσόδων. ιδι) Κανονιστικά κείμενα, αποφάσεις, εκθέσεις, διαβουλεύσεις και πληροφορίες. ιε) Διαβιβάζει απευθείας στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 του Συντάγματος τους φακέλους με τις παραβάσεις για τις οποίες συντρέχει λόγος έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα κατά το άρθρο 26 του παρόντος νόμου. (...) ιζ) Η Επιτροπή Ελέγχου δημοσιοποιεί τα στοιχεία που εμπεριέχονται στις διατάξεις των υποπεριπτώσεων ιδα` έως ιδζ` και ιδθ` έως ιδι` της παρούσας παραγράφου το αργότερο εντός ενενήντα (90) ημερών από την παραλαβή τους. Τα στοιχεία που αναφέρονται στην υποπερίπτωση ιδη` της παρούσας παραγράφου δημοσιεύονται αμέσως μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου. Τα ανωτέρω στοιχεία παραμένουν αναρτημένα στην ιστοσελίδα για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών. Η Επιτροπή Ελέγχου οφείλει να ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα την επίσημη ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο, καθιστώντας άμεσα προσβάσιμα στους πολίτες τα ανωτέρω στοιχεία. Σε περίπτωση που κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων δεν υποβάλλει τα προβλεπόμενα στην παρούσα παράγραφο στοιχεία, η Επιτροπή Ελέγχου δημοσιεύει την παράλειψη αυτή στην ιστοσελίδα της».

Επιπροσθέτως, κατά τα αναφερόμενα στα άρθρα 23 επ. του ως άνω νόμου προβλέπεται ότι: Άρθρο 23 (Γενικές διατάξεις) «1. Στα κόμματα, τους συνασπισμούς και τους υποψήφιους βουλευτές επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης διατάξεων του νόμου αυτού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα επόμενα άρθρα. (...) 3.

Οι κυρώσεις σε βάρος κομμάτων, συνασπισμών κομμάτων και υποψήφιων βουλευτών επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Προέδρου της Βουλής, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της τελικής έκθεσης της Επιτροπής Ελέγχου και κοινοποιείται στον παραβάτη και στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. 4. Το πρόστιμο που επιβάλλεται σε κόμματα και συνασπισμούς εισπράττεται με παρακράτηση του ποσού από τη χρηματοδότηση του επόμενου έτους. Το πρόστιμο που επιβάλλεται στα λοιπά κόμματα και τους υποψήφιους βουλευτές εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.). 5. Τα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται από τα κόμματα, τους συνασπισμούς και τους υποψήφιους βουλευτές κατά των αποφάσεων επιβολής προστίμου, που αφορούν κυρώσεις, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, εισάγουν διοικητικές διαφορές ουσίας, οι οποίες εκδικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το Συμβούλιο της επικρατείας. (...). Άρθρο 24 (Κυρώσεις σε βάρος πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων) « (...). 2. Η μη εμπρόθεσμη δημοσίευση του ετήσιου ισολογισμού, καθώς και της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών κόμματος ή συνασπισμού τιμωρείται με πρόστιμο ίσο με το 5% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας, στο κόμμα ή το συνασπισμό, τακτικής ή, αντίστοιχα, εκλογικής χρηματοδότησης. 3. Η ελλιπής ή αντικανονική τήρηση και ενημέρωση του βιβλίου εσόδων δαπανών, του ισολογισμού ή της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το 10% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε αυτό, τακτικής ή, αντίστοιχα, εκλογικής χρηματοδότησης. 4. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που διακινούν έσοδα ή δαπάνες κατά παράβαση των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 5 τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι το 50% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε

αυτά τακτικής χρηματοδότησης. Αν το κόμμα ή ο συνασπισμός κομμάτων δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ. Με τις ίδιες κυρώσεις τιμωρούνται τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που λαμβάνουν χρηματοδότηση ή κάθε είδους παροχή: α) κατά παράβαση των παραγράφων 1 ή 3 ή 4 του άρθρου 7 ή β) από φορείς ή πρόσωπα της παραγράφου 6 του άρθρου 7. (...) 6. Η υπέρβαση του επιτρεπόμενου ανώτατου ύψους εκλογικών δαπανών τιμωρείται με πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο του ποσού της υπέρβασης. Αν η υπέρβαση είναι μεγαλύτερη από το 50% του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους εκλογικών δαπανών, επιβάλλεται, εκτός από το πρόστιμο, και η στέρηση της τακτικής χρηματοδότησης του επόμενου έτους. 7. Το πολιτικό κόμμα που δέχεται χρηματοδότηση, κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 8, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το 20% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε αυτό τακτικής χρηματοδότησης ή με πρόστιμο μέχρι εβδομήντα πέντε χιλιάδες (75.000) ευρώ, αν πρόκειται για κόμμα που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση. 8. Για κάθε παράβαση της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι πέντε τοις εκατό (5%) της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή τον συνασπισμό τακτικής χρηματοδότησης ή πρόστιμο μέχρι δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση. 9. Για κάθε παράβαση των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το 10% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή το συνασπισμό κρατικής χρηματοδότησης ή με πρόστιμο δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση. 10. Πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων που αρνείται να υπαχθεί μερικώς ή ολικώς και καθ' οιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως αυτός προβλέπεται στο Πέμπτο Μέρος του παρόντος νόμου, δεν λαμβάνει

κατ' αναλογίαν μερικώς ή ολικώς την κρατική χρηματοδότηση που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και εφαρμόζεται από το επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης οικονομικό έτος. Αν το κόμμα ή ο συνασπισμός κομμάτων δεν λαμβάνει για οποιονδήποτε λόγο τακτική κομματική χρηματοδότηση, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ. Με τις ίδιες κυρώσεις τιμωρείται πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων που συνάπτει σύμβαση κατά παράβαση των όρων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 7 του άρθρου 7». Άρθρο 25 (Κυρώσεις σε βάρος υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) «1. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης υποβολής ή ελλιπούς ή αντικανονικής σύνταξης της κατά την περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16Α αναλυτικής κατάστασης εκλογικών εσόδων και δαπανών, επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το 10% της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης. 2. Υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που διακινεί έσοδα ή δαπάνες κατά παράβαση των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ή της παραγράφου 1 του άρθρου 7B ή παραλείπει να τηρήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 7B τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%) της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης. Με την ίδια κύρωση τιμωρείται και ο υποψήφιος ή/και ο αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που δέχεται χρηματοδότηση ή άλλου είδους παροχή από φορείς ή πρόσωπα της παραγράφου 4 του άρθρου 7B. 3. Υποψήφιοι βουλευτές που δέχθηκαν χρηματοδότηση κατά παράβαση της παρ. 2 του άρθρου 8 τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι το 20% της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης. 4. Σε περίπτωση παράβασης των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 12 επιβάλλεται στον υποψήφιο βουλευτή πρόστιμο μέχρι του ύψους της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης, ανάλογα με τη σοβαρότητα, τον

αριθμό και τη συχνότητα των παραβάσεων, καθώς και την προκαλούμενη ρύπανση και προσβολή της αισθητικής. (...) 6. Σε περίπτωση παράβασης της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 επιβάλλεται, στον υποψήφιο βουλευτή, πρόστιμο μέχρι το διπλάσιο της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης. (...). 8. Αιρετός αντιπρόσωπος που αρνείται να υπαχθεί ολικώς ή μερικώς και καθ' οιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως αυτός προβλέπεται στο Πέμπτο Μέρος του παρόντος νόμου, δεν λαμβάνει τη βουλευτική αποζημίωση που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και ξεκινά να εφαρμόζεται από τον επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης μήνα».

Άρθρο 25^Α (Ποινικές κυρώσεις) «1. Τα μέλη που απαρτίζουν τα όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 και τα φυσικά πρόσωπα της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου που παραλείπουν, αργούν, αποκρύπτουν ή ψεύδονται σχετικά με τις υποχρεώσεις των ελεγχόμενων προσώπων, όπως προκύπτουν από το άρθρο 16Α και αφορούν στη χρηματοδότηση, στη διαχείριση των οικονομικών τους και στην προέλευση των εσόδων τους, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή, εκτός αν τα αδικήματα αυτά τιμωρούνται βαρύτερα από άλλη νομοθετική διάταξη. 2. Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 5, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και τα μέλη που απαρτίζουν τα όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 που, καίτοι ε γνώριζαν, αποδέχθηκαν χρηματοδότηση ή παροχή. 3. Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 6, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο ετών και χρηματική ποινή. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και οι ανωτέρω υποψήφιοι ή/και αιρετοί που, καίτοι ε γνώριζαν, αποδέχθηκαν χρηματοδότηση ή παροχή. 4. Οι ποινικές κυρώσεις ισχύουν ανεξάρτητα από τις

προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις του παρόντος νόμου.» Άρθρο 26 (Έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα) «1. Στις περιπτώσεις: α. παράβασης της περ. ε.ί της παρ. 1 του άρθρου 12 και β. υπέρβασης στο διπλάσιο του επιτρεπόμενου ορίου των εκλογικών δαπανών, όπως καθορίζεται στις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 14, η Επιτροπή ελέγχου του άρθρου 21 αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας ενώπιον της, διαβιβάζει το σχετικό φάκελο, με όλα τα αποδεικτικά έγγραφα και στοιχεία, στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 του Συντάγματος, το οποίο, μετά προηγούμενη εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, επιβάλλει ως κύρωση την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, μετά την έκδοση της οριστικής απόφασής του (...).»

Τέλος, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 1 του αυτού νόμου «Η κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους που λαμβάνουν οι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης ανέρχεται συνολικά σε ποσό ίσο με το μηδέν κόμμα ένα τοις χιλίοις (0,1%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Η κατανομή της χρηματοδότησης γι' αυτούς τους σκοπούς γίνεται με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που δικαιούνται την παραπάνω χρηματοδότηση, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά. Στον έλεγχο που διενεργείται από την Επιτροπή, κατά το άρθρο 21 του παρόντος νόμου, εξετάζεται αν τα ποσά που χορηγήθηκαν σε κόμματα ή συνασπισμούς διατέθηκαν για δραστηριότητες της παρούσας παραγράφου. Σε αρνητική περίπτωση, το κόμμα ή ο συνασπισμός που έλαβε το ποσό υποχρεούται σε επιστροφή του, στην παρ. 3 του άρθρου 5 «Οι λογαριασμοί των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος

άρθρου γνωστοποιούνται, εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών από το άνοιγμά τους, στην Επιτροπή Ελέγχου. Η ίδια Επιτροπή Ελέγχου κατά τις διατάξεις του πέμπτου Κεφαλαίου, ελέγχει λεπτομερώς την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το παρόν άρθρο. Το περιεχόμενο μη δηλωμένων λογαριασμών κατάσχεται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου», στην παρ. 3 του άρθρου 6: «Τα ελεγχόμενα πρόσωπα του παρόντος άρθρου υποχρεούνται να ανοίξουν τον ανωτέρω τραπεζικό λογαριασμό εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών από την υποβολή της υποψηφιότητάς τους και οφείλουν να τον γνωστοποιήσουν αυθημερόν στην αρμόδια Επιτροπή Ελέγχου. Παράλληλα ο υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος γνωστοποιεί και όλους τους άλλους λογαριασμούς στους οποίους είναι δικαιούχος ή συνδικαιούχος σε πιστωτικό ίδρυμα εδρεύον στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Ελέγχου διαπιστώσει την ύπαρξη μη δηλωμένου λογαριασμού ή διακίνησης χρημάτων μέσω άλλου λογαριασμού πλην της παραγράφου 1 του παρόντος, για τα έσοδα, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο η` της παραγράφου 1 του άρθρου 1, και τις δαπάνες, όπως προσδιορίζονται στα στοιχεία ια` και ιβ` της παραγράφου 1 του άρθρου 1, του υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου, το περιεχόμενο του λογαριασμού δύναται να κατασχεθεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου» ενώ κατά την παρ. 7 του άρθρου 7 «Απαγορεύεται η χορήγηση δανείων από τις τράπεζες προς τους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης της περίπτωσης β της παραγράφου 1 του άρθρου 1, εφόσον, προς εξασφάλιση των δανείων αυτών, εκχωρείται ή ενεχυριάζεται είτε η κρατική χρηματοδότηση που αφορά σε οικονομικό έτος μεταγενέστερο του έτους χορήγησης του δανείου είτε ποσοστό της κρατικής χρηματοδότησης που υπερβαίνει το 50% της ετήσιας χρηματοδότησης του δικαιούχου. Τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων οφείλουν να ενημερώνουν εγγράφως την Επιτροπή Ελέγχου και την Τράπεζα της Ελλάδος για κάθε νέα δανειακή σύμβαση ή για κάθε τροποποίηση υφιστάμενης το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την υπογραφή της. Η

δανειοδότηση και η μεταβολή κάθε υφιστάμενης σύμβασης πίστωσης των πολιτικών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους όρους τραπεζικής δεοντολογίας και πρακτικής, όπως καθορίζονται και ισχύουν από την Τράπεζα της Ελλάδος και υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης έκδοσης πλήρως αιτιολογημένης απόφασης του ΔΣ του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Η παράλειψη της ανωτέρω υποχρέωσης ενημέρωσης επισύρει την ποινή της παρ. 10 του άρθρου 24 του ν. 3023/2002. Η Επιτροπή Ελέγχου αναρτά την έγγραφη ενημέρωση στην επίσημη ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο σύμφωνα με την υποπερίπτωση ιδ' της παρ. 2 του άρθρου 21 του παρόντος νόμου, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της».

Β. Ενέργειες της Επιτροπής και συνακόλουθοι προβληματισμοί

Καθίσταται σαφής η πληθώρα των αρμοδιοτήτων που δίδεται από το νομοθέτη στην Επιτροπή 3^α της Βουλής με σκοπό την επίτευξη της ουσιαστικής και σε βάθος έρευνας των οικονομικών των κομμάτων και των βουλευτών και τα πλείστα επίπεδα στα οποία δύναται να επέμβει, ούτως ώστε επιτευχθεί διαφάνεια και εξασφαλισθεί η τήρηση των διατάξεων του νόμου. Περαιτέρω, οι επιπτώσεις και οι κυρώσεις που προβλέπονται από το νόμο συνάπτονται άμεσα με τις ενέργειες στις οποίες προχωρά η Επιτροπή και ως εκ τούτου τυχόν παράλειψή τους βλάπτει ευθέως το δημόσιο συμφέρον.

Ενδεικτικά πρέπει να αναφέρουμε ειδικότερα τα εξής: Η Επιτροπή υποχρεούται να δημοσιεύει τα αποτελέσματα του ελέγχου που διενεργεί στα οικονομικά των κομμάτων τα οποία λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση. Μέχρι σήμερα, έχει δημοσιεύσει συνολικά τρεις ετήσιες εκθέσεις για τα έτη 2015, 2016, 2017 (βλ. Σχετ. 1,2,3 αντίστοιχα), κατόπιν των από 19-12-2017 και 4-10-2018 συνεδριάσεων αντίστοιχα, αναφορικά με τον έλεγχο των βιβλίων των κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων, οι οποίοι είναι δικαιούχοι κρατικής

χρηματοδότησης. Και στις τρεις αυτές εκθέσεις, η Επιτροπή Ελέγχου, παρά το ότι διαπίστωνε γενικότερες παραβάσεις της νομοθεσίας από τα κόμματα δεν προέβαινε σε περαιτέρω ανάλυση των παραβάσεων, μη δίδοντας αναλυτικά στοιχεία περί τούτου (παραλείποντας την ονομαστική αναφορά των κομμάτων που παρέβησαν τη νομοθεσία καθώς και τα χρηματικά ποσά στα οποία ανέρχεται η εν λόγω παράβαση), ενώ ταυτόχρονα έκανε απλές συστάσεις, χωρίς να επιβάλλει κυρώσεις ή να εκκινεί την διαδικασία επιβολής κυρώσεων (ποινικών ή διοικητικών) κατά τα προβλεπόμενα στο νόμο. Σημειώνεται σε αυτό το σημείο ότι τα στοιχεία που ελλείπουν από τις εκθέσεις, αποτελούν απαραίτητα στοιχεία αυτής και θα έπρεπε να είναι ήδη δημοσιευμένα στην ιστοσελίδα της Επιτροπής, ενώ η ανάρτηση των εκθέσεων χωρίς τα ειδικότερα αυτά στοιχεία δεν συνιστά επί της ουσίας δημοσιοποίηση. Και τούτο διότι με το να περιγράφεται αδρομερώς μόνο το περιεχόμενο των εκθέσεων αυτών δεν ικανοποιείται ο σκοπός του νόμου, και ιδιαίτερα η επίτευξη της διαφάνειας.

Το Vouliwatch στο πλαίσιο του σκοπού της πρωτοβουλίας για ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας (βλ. Καταστατικό- Σχετ. Α) ζητάει εδώ και αρκετό καιρό και επανειλημμένα πληροφόρηση των πολιτών «ενοχλώντας» συστηματικά την Επιτροπή με επιστολές και επίσημα αιτήματα, βασιζόμενο στο συνταγματικά κατοχυρωμένο αλλά και διεθνώς και ευρωπαϊκά αναγνωρισμένο δικαίωμα πρόσβασης στη δημόσια πληροφορία (βλ. Σχετ. 4,5^Α και 5^Β,δ).

Η Επιτροπή, ωστόσο, ΔΕΝ ανταποκρινόταν στα επανειλημμένα και νόμιμα αιτήματά μας ενώ με τις γενικές και αόριστες αναφορές που είχε δημοσιεύσει συσκοτίζε (αντί να διαφωτίζει ως είχε καθήκον) τους πολίτες και την κοινή γνώμη σχετικά με τα οικονομικά των κομμάτων.

Η ως άνω εκκωφαντική σιωπή και αδιαφορία που επέδειξε η Επιτροπή μάς οδήγησε στην αναζήτηση δικαίωσης μέσω της δικαστικής οδού και στις 8 Απριλίου 2019 καταθέσαμε αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, στρεφόμενοι κατά της σιωπηρής απόρριψης των αιτημάτων μας (βλ. Σχετ. 7). Η συζήτηση της υπόθεσης ορίστηκε για τις 8 Οκτωβρίου 2019, αλλά λίγο πριν, ήτοι στις 23 Σεπτεμβρίου, λάβαμε ταχυδρομικώς απάντηση από την Επιτροπή (βλ. Σχετ. 8), στην οποία περιλαμβάνονται σχεδόν όλα τα αιτηθέντα στοιχεία για τα έτη 2016-2017, ουδεμία ωστόσο απάντηση υπάρχει στο αίτημά μας για τα στοιχεία της χρήσης του 2015. Τα ως άνω στοιχεία για το έτος 2015 εντελώς αναιτιολόγητα απεστάλησαν μόλις το Νοέμβριο του 2019, ενώ είχαν ζητηθεί και νωρίτερα (Σχετ. 8^Α).

Πέραν των όσων ήδη αναφέρθηκαν, ενδεικτικά παρατίθενται κατωτέρω τα ακόλουθα σημεία δημοσίου ενδιαφέροντος που προέκυψαν από τα στοιχεία που μας δόθηκαν για τα έτη 2016-2017:

1. Η Επιτροπή Ελέγχου εντοπίζει ότι σχεδόν όλα τα κόμματα δεν διακίνησαν τα έσοδα ή τις δαπάνες τους μέσω των ειδικών τραπεζικών λογαριασμών που προβλέπει ο νόμος, για ποσά από 1.000 μέχρι 500.000 ευρώ! Σε αυτή την περίπτωση, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλλει πρόστιμο μέχρι το 50% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε αυτά τακτικής χρηματοδότησης. Η Επιτροπή, ωστόσο, αποφάσισε να μην επιβάλει κανένα πρόστιμο με την αιτιολογία ότι η διάταξη που προβλέπει με σαφήνεια την επιβολή κυρώσεων ίσχυσε από το 2018. Αξίζει, ωστόσο, να σημειώσουμε ότι και κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα προβλέπονταν κυρώσεις στο νόμο, γεγονός που άλλωστε επισημαίνεται από τη μειοψηφία στην απόφαση της Επιτροπής και ως εκ τούτου αποτέλεσε επιλογή της Επιτροπής –κατά πλειοψηφία- η παράβλεψη της δυνατότητας επιβολής κυρώσεων που της έδινε ο νόμος ή η δρομολόγηση έτερης

διαδικασίας συνεπεία των παραβιάσεων στις οποίες υπέπεσαν τα ελεγχόμενα κόμματα (βλ. Σχ. 2 και 3).

2. Το γεγονός ότι το κόμμα «Νέα Δημοκρατία» έλαβε συνολικά 875.941,60 ευρώ για ερευνητικούς σκοπούς κατά τα έτη 2016 και 2017 (356.922,07 ευρώ και 519.019,53 αντίστοιχα), εντούτοις τα διέθεσε για να εξυπηρετήσει χρέη της στις τράπεζες και το Δημόσιο². Σε αυτή την περίπτωση, ο νόμος (βλ. ανωτέρω άρθρο 1 παρ. 5 3023/2002) προβλέπει ότι εφόσον δεν διατέθηκαν στους σκοπούς για τους οποίους εδόθησαν πρέπει να επιστραφούν. Ωστόσο, ουδεμία ενέργεια έλαβε χώρα εκ μέρους τη Επιτροπής για την επιστροφή των εν λόγω ποσών ή την επιβολή των αρμοζουσών και προβλεπόμενων από το νόμο κυρώσεων. Ειδικότερα, όπως η ίδια αναφέρει στις εν λόγω ετήσιες εκθέσεις (βλ. Σχ. 2 και 3): «β. κατά πλειοψηφία, ότι στις περιπτώσεις που διαπιστώθηκε ότι παρακρατήθηκε από τα τραπεζικά ιδρύματα η εν λόγω χρηματοδότηση, με αποτέλεσμα να μην υλοποιηθούν από τα κόμματα οι αντίστοιχες δαπάνες για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους καταστρατηγείται ο σκοπός του νομοθέτη και συστήνει να σταλεί ενημερωτική επιστολή προς τα κόμματα και την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, σύμφωνα με την οποία θα γίνεται γνωστή η θέση της Επιτροπής, ήτοι ότι θεωρεί την ως άνω χρηματοδότηση λόγω του ειδικού της σκοπού ανεκχώρητη και συνεπώς από τούδε και στο εξής πρέπει να χρησιμοποιείται εξ ολοκλήρου για τους αναφερθέντες σκοπούς και

² Σημειώνεται σε αυτό το σημείο ότι εκχώρηση της χρηματοδότησης έλαβε χώρα κατά αντίστοιχο τρόπο (ήτοι προς εξυπηρέτηση δανείων) και το έτος 2018, όπως εμφανίζεται από τα αναφερόμενα στην υπ' αριθμ. 163/2019 ΓνωμΝΣΚ, η οποία εξετάζοντας την εγκυρότητα τυχόν εκχώρησης τονίζει επανειλημμένα πως εναπόκειται στην αρμοδιότητα της Επιτροπής του άρθρου 21 να ερευνησει τους σκοπούς για τους οποίους διατέθηκε η χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς και σε περίπτωση που διαπιστωθεί η χρήση της για αντιμετώπιση έτερης δραστηριότητας και όχι της επιβαλλόμενης εκ του νόμου, το κόμμα υποχρεούται όπως επιστρέψει το ποσό της εν λόγω χρηματοδότησης.

να μην παρακρατείται ούτε να εκχωρείται άλλως να επιστρέφεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 5 Ν. 3023/2002. Σύμφωνα με τη μειοψηφία, η ως άνω χρηματοδότηση εντάσσεται στη συνολική κρατική χρηματοδότηση». Παρόμοια ζητήματα φαίνεται δε να ανακύπτουν τόσο για τα μεταγενέστερα όσο και για τα προγενέστερα χρονικά διαστήματα, παρά το γεγονός ότι επί του παρόντος δεν υπάρχουν επαρκή ανηρημένα ή δημοσιευμένα στοιχεία, ούτως ώστε θεμελιωθεί πληρέστερα το ως άνω γεγονός. Ειδικότερα αναφέρεται ότι κατά τα αναφερόμενα στην πρόσφατη επιστολή της Επιτροπής αναφορικά με τον έλεγχο του 2015 (βλ. Σχετ. 8^Α), η Νέα Δημοκρατία, το ΠΑΣΟΚ και η ΔΡΑΣΗ χρησιμοποίησαν το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης για έτερους σκοπούς (εξόφληση τραπεζικών δανείων ή πληρωμή μισθών προσωπικού των κομμάτων) πλην των επιμορφωτικών και των ερευνητικών, γεγονός που -όπως προελέχθη- είναι παράνομο.

Εν ολίγοις, η Επιτροπή Ελέγχου, αφού «αναγκάστηκε» από το Vouliwatch με δικαστική απειλή να δημοσιεύσει αναλυτικά τα ευρήματά της, επιμένει - με πλήρη επίγνωση των πράξεών της, όπως το παραδέχεται άλλωστε ρητά και στις ελλιπείς ετήσιες εκθέσεις της - που «θέλησε» να δημοσιεύσει με αναλυτικά στοιχεία μετά την δικαστική απειλή από το Vouliwatch - παρά τη ρητή και ανεπιφύλακτη υποχρέωσή της εκ του νόμου να δημοσιεύσει εκθέσεις και να επικαιροποιεί συχνά τα στοιχεία-, να παραβαίνει τη νομοθεσία «κάνοντας τα στραβά μάτια» στις παρατυπίες και παρανομίες τόσο των κομμάτων όσο και των βουλευτών, συγκαλύπτοντας την ως άνω κατάσταση και συντηρώντας ένα σύστημα ατιμωρησίας, ανομίας και διακριτικής μεταχείρισης προς τα πολιτικά κόμματα, επιβαρύνοντας το δημόσιο ταμείο και τα χρήματα των φορολογουμένων πολιτών και βλάπτοντας κατ' επέκταση ανεπανόρθωτα κάθε έννοια λογοδοσίας στην πολιτική ζωή.

3. Επί των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής ως προς τον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες)

A. Νομοθετικό πλαίσιο

Κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 3^A του ν. 3213/2002, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει «1. Ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α έως και ε και ιβ της παραγράφου 1 του άρθρου 3 ανατίθεται σε Επιτροπή Ελέγχου η οποία ενεργεί ως ειδικό όργανο. Η Επιτροπή είναι ανεξάρτητη, διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και αποτελείται από έντεκα (11) μέλη με ισάριθμους αναπληρωτές. 2. Η Επιτροπή συγκροτείται από: (...) 5. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου της Βουλής. (...) 6. Την Επιτροπή υποστηρίζει ειδική υπηρεσία επιπέδου διεύθυνσης υπαγόμενη στον Πρόεδρο της Επιτροπής. Με απόφαση του Προέδρου της Βουλής καθορίζεται η διάρθρωση της και το επιστημονικό, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό που το στελεχώνει, οι θέσεις, ο αριθμός και οι αρμοδιότητες. (...) 7. Μέχρι την τριακοστή πρώτη Μαρτίου κάθε έτους, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση των πεπραγμένων της κατά το προηγούμενο έτος στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και στους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στην ανωτέρω ετήσια έκθεση αναφέρονται κατ' ελάχιστο ο αριθμός των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων, ο αριθμός των προσώπων που υπέβαλαν δηλώσεις, τα μέτρα που ελήφθησαν για όσους δεν υπέβαλαν δήλωση και τα αποτελέσματα των ελέγχων, που πραγματοποιήθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων της επιτροπής, με στατιστική απεικόνιση αυτών. Η έκθεση αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα της Βουλής στο διαδίκτυο το αργότερο μία (1) εβδομάδα μετά την υποβολή της, όπου και παραμένει αναρτημένη για επτά (7) έτη. Την ίδια υποχρέωση υποβολής έκθεσης, με το ίδιο περιεχόμενο και με την ίδια προθεσμία

υποβολής και ανάρτησης έχουν όλα τα αρμόδια όργανα τα οποία λαμβάνουν και επεξεργάζονται δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης.

8 Όλα τα θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τη λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου και της Ειδικής Υπηρεσίας ρυθμίζονται με Κανονισμό Λειτουργίας, ο οποίος εκδίδεται από την Επιτροπή και εγκρίνεται από την Ολομέλεια της Βουλής.» ενώ κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 3B: «1. Στο πλαίσιο του ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, η Επιτροπή του άρθρου 3A μπορεί να ζητά από τα υπόχρεα πρόσωπα όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των καθηκόντων της, στις οποίες περιλαμβάνονται και ομαδοποιημένες πληροφορίες που αφορούν ορισμένες κατηγορίες συναλλαγών ή δραστηριοτήτων φυσικών ή νομικών προσώπων ή οντοτήτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, τις κρατικές χρηματοδοτήσεις τους, τις ιδιωτικές και τις παντός είδους εισφορές ή προσφορές. Η Επιτροπή αξιολογεί και διερευνά τις πληροφορίες που διαβιβάζονται ή καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέρχονται σε αυτήν σχετικά με την υποβολή των δηλώσεων, τις ανακρίβειες ή ελλείψεις αυτών. Η Επιτροπή έχει πρόσβαση σε κάθε μορφής αρχείο δημόσιας αρχής, υπηρεσίας ή Οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα, καθώς και στο σύστημα «Τειρεσίας» και μπορεί να ζητά, στο πλαίσιο των ελέγχων και των ερευνών, τη συνεργασία και την παροχή στοιχείων κάθε είδους από φυσικά πρόσωπα, δικαστικές, προανακριτικές ή ανακριτικές αρχές, δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου και οργανισμούς οποιασδήποτε μορφής, υποχρεωμένων όλων στην άμεση παροχή των ανωτέρω στοιχείων ενημερώνουν δε τις αρμόδιες αρχές για περιπτώσεις ελλιπούς συνεργασίας ή μη συμμόρφωσης τους προς τις υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο. Έναντι της Επιτροπής δεν ισχύει, κατά τη διάρκεια των ελέγχων και ερευνών της, οποιοδήποτε τραπεζικό, χρηματιστηριακό, φορολογικό ή επαγγελματικό απόρρητο, με την επιφύλαξη των άρθρων 212, 261 και 262 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Η αξιοποίηση των πληροφοριών

που συλλέγονται, εφόσον απαιτείται, από άρση τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού και επαγγελματικού απορρήτου είναι προϋπόθεση για την ολοκλήρωση κάθε ελέγχου αρμοδιότητας της Επιτροπής³. Η Επιτροπή επικουρείται και για τις υποθέσεις του παρόντος νόμου από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της περίπτωσης ζ της παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 3023/2002. 2. Η Επιτροπή ελέγχει όλες τις δηλώσεις της αρμοδιότητάς της. 3. Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η Επιτροπή μπορεί να αναθέτει τη διενέργεια λογιστικής ή οικονομικής πραγματογνωμοσύνης ή άλλων ελεγκτικών πράξεων σε ορκωτούς ελεγκτές και ειδικούς επιστήμονες, οι οποίοι εξετάζουν λεπτομερώς τα στοιχεία των δηλώσεων και των αντίστοιχων δικαιολογητικών και συντάσσουν αναλυτική έκθεση που υποβάλλεται στην Επιτροπή για την υποβοήθηση του έργου της. Προς τον ίδιο σκοπό, η Επιτροπή μπορεί να ζητά τη συνδρομή οποιασδήποτε δημόσιας ελεγκτικής αρχής προσδιορίζοντας το αντικείμενο της. 4. Με το πέρας κάθε ελέγχου, η Επιτροπή

³ Σημειώνεται ότι το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 209 παρ.3 Ν.4635/2019,ΦΕΚ Α 167/30.10.2019, ενώ η πρωθύστερη μορφή της διάταξης, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 15 παρ.1 Ν.4606/2019,ΦΕΚ Α 57/11.4.2019 είχε ως εξής «Η αξιοποίηση των πληροφοριών που συλλέγονται από άρση τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού και επαγγελματικού απορρήτου είναι προϋπόθεση για την ολοκλήρωση κάθε ελέγχου αρμοδιότητας της Επιτροπής». Η ως άνω υποχρέωση άρσης του απορρήτου προτιμήθηκε δε από το νομοθέτη για την επίτευξη ουσιαστικού ελέγχου και δοθέντων των επιδιωκόμενων με τη ρύθμιση σκοπών δημοσίου συμφέροντος (ανάπτυξη εθνικής οικονομίας, αρχή ισότητας, διαφάνεια), οι οποίοι έχουν καταστεί έτι επιτακτικότεροι συνεπεία της μη διενέργειας ελέγχου τα τελευταία έτη. **Η εν λόγω υποχρέωση ίσχυσε μέχρι και τις 30-10-2019**, οπότε και άλλαξε ο νόμος κατά τον τρόπο που αναφέρεται ανωτέρω, βάσει του οποίου η άρση καθίσταται υποχρεωτική εφόσον απαιτείται τούτο από τις περιστάσεις, ήτοι στις περιπτώσεις που προκύπτουν ασάφειες ή αοριστίες στο πλαίσιο των δηλωθέντων από τους υπόχρεους. **Ως εκ τούτου, ακόμη και μετά την αλλαγή του νόμου είναι υποχρεωτική η άρση του απορρήτου για την περαίωση του ελέγχου που διενεργείται από την Επιτροπή^{3Α}, αν τα στοιχεία που περιέχονται στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης είναι ασαφή, αόριστα ή δημιουργούν περαιτέρω προβληματισμούς και ερωτήματα.**

αποφασίζει αν πρέπει να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο ή να διαβιβαστεί με αιτιολογημένο και εμπειριστατωμένο πόρισμα της στον αρμόδιο Εισαγγελέα, εφόσον τα στοιχεία κρίνονται βάσιμα και επαρκή. Αν συντρέχει περίπτωση καταλογισμού, το πόρισμα αποστέλλεται και στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και εφόσον κρίνεται ανάγκη διερεύνησης επί θεμάτων φορολογικής ή άλλης αρχής ή υπηρεσίας, το πόρισμα αποστέλλεται και σε αυτές. Σε περίπτωση υποθέσεως που τέθηκε στο αρχείο, αυτή δύναται να ανασυρθεί μόνο όταν γίνεται επίκληση ή αναφαίνονται νέα πραγματικά στοιχεία που δικαιολογούν την επανεξέταση ή καθίσταται αναγκαίος ο συσχετισμός της υποθέσεως με άλλη έρευνα της Επιτροπής. Η ανάσυρση υπόθεσης, που έχει αρχειοθετηθεί και έχει παρέλθει πενταετία από την υποβολή της δήλωσης επιτρέπεται, όταν προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης του κακουργήματος της παραγράφου 3 του άρθρου 6 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 6Α και μέχρι τη συμπλήρωση της ποινικής παραγραφής.

5. Η διαδικασία ελέγχου είναι εμπιστευτική. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, ο Πρόεδρος, τα Μέλη, το προσωπικό της Επιτροπής, καθώς και τα πρόσωπα της παραγράφου 3 έχουν υποχρέωση να τηρούν τις αρχές της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας και να απέχουν από την εξέταση υποθέσεων για τις οποίες υπάρχει πιθανότητα σύγκρουσης συμφερόντων ή στις οποίες εμπλέκονται πρόσωπα συγγενικά ή οικεία. Έχουν καθήκον να τηρούν εχεμύθεια για πληροφορίες των οποίων λαμβάνουν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η υποχρέωση αυτή διατηρείται και μετά από την αποχώρησή τους από την Επιτροπή ή την εκτέλεση των καθηκόντων τους όσον αφορά τα πρόσωπα της παραγράφου 3. Οι παραβαίνοντες το ανωτέρω καθήκον εχεμύθειας τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

6. Όποιος παρεμποδίζει, με οποιονδήποτε τρόπο, το ελεγκτικό έργο και ιδίως αρνείται την παροχή στοιχείων στην Επιτροπή ή στους ορκωτούς ελεγκτές

τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών. 7. Με απόφαση του Προέδρου της Βουλής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα που αφορά στο αντικείμενο, στη διαδικασία ελέγχου, καθώς επίσης στην οργάνωση και τη λειτουργία της Επιτροπής για την εξέλεξη των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των ανωτέρω προσώπων. 8. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 4, 5 και 6 εφαρμόζονται και στα λοιπά όργανα ελέγχου της παραγράφου 1 του άρθρου 3, εφόσον δεν ισχύουν ειδικότερες διατάξεις. 9. Μέχρι την 31η Μαρτίου 2020 με απόφαση του Προέδρου της Βουλής και των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζεται ενιαίος κανονισμός διαδικασιών ελέγχου δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης για όλα τα όργανα ελέγχου του παρόντος νόμου».

Επιπροσθέτως, κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 του ν. 3213/2003, όπως έχει πολλάκις τροποποιηθεί και ισχύει: «(...)2. Η δήλωση της παραγράφου 1 υποβάλλεται από τους υπόχρεους μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από την απόκτηση της ιδιότητάς τους (αρχική δήλωση). Τα επόμενα έτη, η δήλωση υποβάλλεται κάθε χρόνο κατά το διάστημα της θητείας της άσκησης της δραστηριότητας ή της διατήρησης της ιδιότητας των υπόχρεων και για το επόμενο έτος. Ειδικά για τους υπόχρεους των περιπτώσεων α έως και ε και ιβ της παραγράφου 1 η δήλωση υποβάλλεται για τρία (3) έτη μετά από την απώλεια της ιδιότητας ή τη λήξη της θητείας. Η δήλωση υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Κατ' εξαίρεση, δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων, αρχικές με απόκτηση ιδιότητας υπόχρεου τα έτη 2016, 2017, 2018 και ετήσιες των ετών 2016 (χρήση 2015), 2017 (χρήση 2016) και 2018 (χρήση 2017) υποβάλλονται από 18.2.2019 έως 30.4.2019. (...) 4. Αμφισβητήσεις αποκλειστικά και μόνο ως προς την ιδιότητα του υπόχρεου επιλύονται με πράξη των κατά περίπτωση αρμοδίων

οργάνων ελέγχου, η οποία εκδίδεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης του ενδιαφερομένου ή των οργάνων, που είναι αρμόδια να υποβάλουν την κατά την προηγούμενη παράγραφο, κατάσταση υπόχρεων (...)» ενώ σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 2 «(...) 2. Οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των προσώπων των περιπτώσεων α' έως ε' του άρθρου 1 παράγραφος 1, δημοσιεύονται στον διαδικτυακό τόπο της Βουλής με μέριμνα του Προέδρου της Επιτροπής του άρθρου 3Α. Η δημοσιοποίηση λαμβάνει χώρα μετά τον έλεγχο και σε κάθε περίπτωση το αργότερο εντός τριών μηνών από την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 2 του άρθρου 1. Η δημοσιοποίηση των δηλώσεων διαρκεί όσο η θητεία των υπόχρεων πλέον τριών ετών από την λήξη αυτής. Το αντικείμενο της δημοσιοποίησης και ιδίως η μορφή, ο τύπος, τα προς δημοσίευση συγκεντρωτικά ή μη στοιχεία ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία εκδίδεται το αργότερο τέσσερις (4) μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Από τη δημοσιοποίηση εξαιρούνται σε κάθε περίπτωση εκείνα τα στοιχεία που είναι ικανά να προκαλέσουν βλάβη στη ζωή ή την περιουσία του δηλούντος και της οικογένειάς του, όπως διεύθυνση κατοικίας, αριθμοί κυκλοφορίας μεταφορικών μέσων, αριθμός φορολογικού μητρώου, τα χρήματα και κινήτά των υποπεριπτώσεων ν και νί της περίπτωσης α της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003 κ.λπ. Η δημοσίευση των δημοσιοποιούμενων στοιχείων στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι δημοσιεύεται ολόκληρο το περιεχόμενό τους. Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι επιτρεπτή η επιλεκτική δημοσιοποίηση ονομαστικών στοιχείων. Κάθε παράβαση της διάταξης αυτής τιμωρείται, πέραν της προβλεπόμενης από το άρθρο 7 παράγραφος 2 ποινής φυλάκισης, και με χρηματική ποινή από πέντε χιλιάδες (5.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. 3. Ελλείψεις ή ανακρίβειες της δήλωσης επιτρέπεται να συμπληρωθούν από τον υπόχρεο

αυθορμητώς, σε προθεσμία ενός (1) μηνός από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή της δήλωσης».

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 6 του ίδιου νόμου, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 209 παρ.5 Ν.4635/2019, και ισχύει «1. Εντός τριάντα (30) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 επιτρέπεται η υποβολή δήλωσης ύστερα από πληρωμή ηλεκτρονικού παράβολου ποσού διακοσίων (200) ευρώ για τους υπόχρεους που υποβάλλουν δήλωση στην επιτροπή ελέγχου του άρθρου 3Α και πενήντα (50) ευρώ για τους λοιπούς υπόχρεους. Μετά την πάροδο των τριάντα (30) ημερών του προηγούμενου εδαφίου, η υποβολή δήλωσης επιτρέπεται ύστερα από πληρωμή ηλεκτρονικού παράβολου ποσού τετρακοσίων (400) ευρώ για τους υπόχρεους που υποβάλλουν δήλωση στην επιτροπή ελέγχου του άρθρου 3Α και εκατό (100) ευρώ για τους λοιπούς υπόχρεους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης δύναται να τροποποιείται το ποσό των παραβόλων. 2. Υπόχρεος που παραλείπει να υποβάλει δήλωση μετά την πάροδο εξήντα (60) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 2 του άρθρου 1 ή υποβάλλει ανακριβή ή ελλιπή δήλωση, τιμωρείται με φυλάκιση και με χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. Ανακριβής είναι και η δήλωση, όταν τα δηλωθέντα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών δεν δικαιολογείται από τα πάσης φύσεως, νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του υπόχρεου. Αν ο υπόχρεος τελεί το αδίκημα με σκοπό την απόκρυψη περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και με χρηματική ποινή από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ. 3. Ο υπαίτιος του τρίτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών και με χρηματική ποινή από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, αν η συνολική αξία της

αποκρυπτόμενης περιουσίας του ιδίου και των λοιπών προσώπων για τα οποία αυτός οφείλει να υποβάλει δήλωση υπερβαίνει συνολικά το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ, ανεξαρτήτως αν η απόκρυψη επιχειρείται με τη μη υποβολή δήλωσης ή την υποβολή ελλιπούς ή ανακριβούς δήλωσης. 4. Αν οι πράξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 τελέστηκαν από αμέλεια, επιβάλλεται χρηματική ποινή. Το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο, εκτιμώντας ελεύθερα όλες τις περιστάσεις, μπορεί να κρίνει τις πράξεις αυτές ατιμώρητες. 5. Τρίτος ο οποίος εν γνώσει του συμπράττει στην υποβολή ανακριβούς δήλωσης και ιδίως στην παράλειψη δήλωσης περιουσιακών στοιχείων τιμωρείται με φυλάκιση και με χρηματική ποινή εκτός αν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. (...) 7. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τα ενδεικνυόμενα μέτρα για τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με καταδικαστική απόφαση για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένης της ανάρτησης της απόφασης στο διαδίκτυο, καθώς και της πλήρους ή μερικής δημοσίευσής της στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. 8. Οι δικαστικές και φορολογικές αρχές, που επιλαμβάνονται κατόπιν πορίσματος των Οργάνων Ελέγχου, διαβιβάζουν στο αρμόδιο Όργανο Ελέγχου αντίγραφο της σχετικής δικαστικής απόφασης ή του βουλεύματος ή του φύλλου ελέγχου».

B. Περί ελέγχου δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και ανακυπτόμενων προβληματισμών

I. Εισαγωγικά στοιχεία

Με σκοπό την πάταξη αθέμιτων πρακτικών και την καταπολέμηση της διαφθοράς, θεσπίστηκε ο υποχρεωτικός έλεγχος συγκεκριμένων προσώπων, τα οποία θεωρήθηκε ότι ασκούν αποφασιστικού χαρακτήρα αρμοδιότητες. Τα πρόσωπα αυτά

ελέγχονται υποχρεωτικώς ετησίως από την Επιτροπή 3^Α, κατά τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω στο οικείο νομοθετικό πλαίσιο.

Με τις υπ' αριθμ. 2649/2017 και 3312/2017 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, ακυρώθηκαν οι Κ.Υ.Α. που προέβλεπαν τη διαδικασία υποβολής και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (εφ' εξής ΔΠΚ). Κατόπιν τούτου, οι υποβληθείσες βάσει των οικείων Κ.Υ.Α. δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης, απώλεσαν επίσης το κύρος τους, συνεπεία της ακύρωσης των Κ.Υ.Α. και του αναδρομικού αποτελέσματος της ακύρωσης κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 50 παρ. 1 του π.δ. 18/1989.

Σε συμμόρφωση προς το ανωτέρω ακυρωτικό αποτέλεσμα οι δηλώσεις των ετών 2016 (χρήση 2015), 2017 (χρήση 2016) και 2018 (χρήση 2017) θεωρήθηκαν από τη Διοίκηση ως μη υποβληθείσες και αποφασίστηκε η εκ νέου υποβολή τους σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο νόμο 3213/2003, όπως αυτός τροποποιήθηκε αντιστοίχως και πολλαπλώς. Η διατήρηση δε των υποβληθεισών (και ήδη ακυρωθεισών και άρα μη υπαρκτών πλέον στο νομικό κόσμο) Δ.Π.Κ. αναφέρεται ότι επιτρέπεται εξαιρετικώς μόνο για λόγους i) χρηστής διοίκησης και ασφάλειας δικαίου ή ii) δημοσίου συμφέροντος κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην υπ' αριθμ. 3/2018 γνωμοδότηση της Α.Π.Δ.Π.Χ..

Βάσει των διατάξεων του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρ. 1 του ν. 3213/2003, ορίστηκε η κατ' εξαίρεση υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης για τα ως άνω αναφερόμενα έτη από 18.2.2019 έως 30.4.2019 (ημερομηνία η οποία τροποποιήθηκε με σχετικές νομοθετικές διατάξεις). Επιπροσθέτως, προβλέφθηκε βάσει των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρ. 10 του ν. 4571/2018 *«Υπόχρεοι που έχουν υποβάλει ηλεκτρονικά δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων κατά τα έτη 2016, 2017, και 2018 έχουν τη δυνατότητα να τις επιβεβαιώσουν, εφόσον δεν απαιτείται μεταβολή*

του περιεχομένου τους κατά τις διατάξεις του παρόντος. Αρχικές δηλώσεις με απόκτηση ιδιότητας υπόχρεου τα έτη 2016, 2017, και 2018 που υποβλήθηκαν έως τη δημοσίευση του παρόντος αρκεί να περιέχουν τα υφιστάμενα κατά το χρόνο υποβολής τους περιουσιακά στοιχεία και δεν απαιτείται μεταβολή τους για μόνο το λόγο αυτόν. Έλεγχοι που έχουν διενεργηθεί για τις δηλώσεις που επιβεβαιώνονται κατά την παράγραφο αυτή θεωρούνται έγκυροι, ενώ στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4571/2018 για τις διατάξεις του άρθρ. 10 αναφέρεται ότι «Οι διατάξεις του άρθρου 10 του σχεδίου νόμου είναι μεταβατικού χαρακτήρα, με δεδομένο ότι έχει δημιουργηθεί εκκρεμότητα για τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης χρήσεων περασμένων ετών. Με τις προτεινόμενες μεταβατικές διατάξεις επιχειρείται η χρονική και η κατά περιεχόμενο εναρμόνιση των δηλώσεων που πρόκειται να υποβληθούν υπό το νέο νομικό καθεστώς και χορηγείται εύλογος χρόνος για την εκ νέου υποβολή των Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ. Επιπλέον, στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και της αποφυγής περιττών διοικητικών βαρών, επιλέγεται η δυνατότητα των υπόχρεων, εφόσον δεν υποχρεούνται σε μεταβολή του περιεχομένου τους, να επιβεβαιώσουν και να εγκρίνουν το περιεχόμενο των ήδη υποβληθεισών δηλώσεών τους, οι οποίες θα λαμβάνουν νέο πρωτόκολλο και αποδεικτικό υποβολής και θα ισχύουν ως νέες».

Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινιστούν τα εξής: Ένας έλεγχος έχει διενεργηθεί (ήτοι ολοκληρωθεί), όταν ληφθεί απόφαση εκ μέρους του οργάνου ελέγχου (ήτοι της Επιτροπής 3^Α στη συγκεκριμένη περίπτωση επί του πορίσματος που συντάσσουν οι εκάστοτε αρμόδιοι ορκωτοί ελεγκτές) και είτε τεθεί η υπόθεση στο αρχείο είτε δρομολογηθούν τα προβλεπόμενα στις διατάξεις των άρθρων 6 και 6Α του ν. 3213/2003. Επιπροσθέτως, για να θεωρηθεί ένας έλεγχος έγκυρος και να μην χρειάζεται να διενεργηθεί εκ νέου, βάσει του νομοθετικού πλαισίου που προαναφέρθηκε, απαιτείται α) ο έλεγχος

να έχει ήδη διενεργηθεί (ήτοι να έχει ήδη ληφθεί απόφαση από την Επιτροπή Ελέγχου και την περαιτέρω πορεία της υπόθεσης) μέχρι και τη δημοσίευση των αποφάσεων του ΣτΕ ή σε κάθε περίπτωση μέχρι και την έναρξη ισχύος του νόμου 4571/2018), β) με την εκ νέου υποβολή της ΔΠΚ (κατά την αποκλειστική και τεθείσα εκ του νόμου προθεσμία υποβολής των ετήσιων ΔΠΚ ετών 2016, 2017 και 2018) να επιβεβαιώνεται το περιεχόμενο της ήδη ελεγχθείσας ΔΠΚ (ήτοι αυτής που έχει ήδη ακυρωθεί).

Στις περιπτώσεις, λοιπόν, που δεν συντρέχουν σωρευτικά οι ως άνω προϋποθέσεις (είτε δηλαδή ο έλεγχος που αφορά τις ως άνω ΔΠΚ δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο είτε οι ως άνω δηλώσεις δεν έχουν επιβεβαιωθεί και άρα ο έλεγχος αφορά έτερες δηλώσεις από τις ισχύουσες), ο έλεγχος θεωρείται ως μη διενεργηθείς και πρέπει να επαναληφθεί με βάση τα καινούρια στοιχεία και τις επιταγές του νόμου. Άλλωστε, οιοσδήποτε έλεγχος έχει λάβει χώρα μετά την έκδοση των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, βάσει των οποίων αναγνωρίζεται η αντισυνταγματικότητα του νομοθετικού πλαισίου για τη δήλωση περιουσιακής κατάστασης, στηρίζεται σε ακυρωθείσες δηλώσεις, μη υπάρχουσες στο νομικό κόσμο και ως εκ τούτου καθίσταται μη νόμιμος και μη ανταποκρινόμενος στην πραγματικότητα και πρέπει να διενεργηθεί εκ νέου.

Η ιδιομορφία και η περιπλοκότητα της πραγματικής αλλά και νομικής κατάστασης αναφορικά με τον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης για τα έτη 2016, 2017, 2018 είναι έκδηλη. Το γεγονός αυτό δημιουργεί πληθώρα ερωτημάτων σχετικά με το αν η προπεριγραφείσα διαδικασία ακολουθήθηκε ή όχι κατά τον έλεγχο των δηλώσεων αυτών από την Επιτροπή, γεγονός που επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το σύννομο ή μη των ενεργειών της Επιτροπής. Ο έλεγχος βασίστηκε στις παλιές και ακυρωθείσες ή στις

επανυποβληθείσες δηλώσεις; Ακολουθήθηκε η διαδικασία που ορίζει ο νόμος για τη διενέργεια του ελέγχου στο πλαίσιο των επανυποβληθεισών δηλώσεων; Είχε άραγε λάβει απόφαση η επιτροπή περί της υποχρεωτικότητας της άρσης των απορρήτων; Έλαβε χώρα η υποχρεωτική εκ του νόμου άρση απορρήτων (όπως τούτη ίσχυε ρητά μέχρι τις 30-10-2019), πριν την περαίωση των διενεργούμενων και μη εισέτι τελειωμένων ελέγχων; Προσκομίστηκαν τα απαιτούμενα παραστατικά ή η εκτίμηση από ανεξάρτητους εκτιμητές; Υπήρξε ουσιαστικός έλεγχος των δηλώσεων ή στηρίχθηκαν τα συμπεράσματα μόνο στα όσα υποστήριζαν και προσκόμιζαν οι ελεγχόμενοι; Αυτές είναι ορισμένες μόνο από τις ερωτήσεις που παραμένουν αναπάντητες στο πλαίσιο της δράσης της Επιτροπής Ελέγχου, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ζητούμενη από εμάς έρευνα των ενεργειών της επιτροπής.

II. Περί έτερων ζητημάτων που προκύπτουν στο πλαίσιο των ελέγχων δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης.

Τον Δεκέμβριο του 2017 η Επιτροπή ανήρτησε στην ιστοσελίδα της Βουλής τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των Ελλήνων Βουλευτών και Ευρωβουλευτών για το οικονομικό έτος 2016 (χρήση 2015). Η πρωτοβουλία μας προέβη κατά το χρονικό εκείνο διάστημα σε ενδελεχή έλεγχο των δηλώσεων των υπόχρεων βουλευτών (συνολικά 321) προκειμένου αυτές να μεταφορτωθούν στην πλατφόρμα του *vouliwatch*, όπως είχε συμβεί και με τις προηγούμενες δηλώσεις που δημοσιεύτηκαν (2012 και 2013-2014). Εν συνεχεία, και μετά την (σχετικά) πρόσφατη ανάρτηση των επανυποβληθεισών ΔΠΚ, προβήκαμε σε μία εκτεταμένη έρευνα και σύγκριση μεταξύ των ΔΠΚ που είχαν δημοσιευθεί κατά το παρελθόν και αυτών που δημοσιεύθηκαν μεταγενέστερα.

Στο πλαίσιο της διενεργηθείσας αρχικής έρευνας, το *Vouliwatch* εντόπισε μία σειρά παρατυπιών και παραλείψεων, τις οποίες έθεσε

υπ' όψιν της Επιτροπής με την από 7-6-2018 επιστολή- καταγγελία (βλ. Σχετ. 9) και το συνοδευτικό αυτής υπόμνημα στο οποίο υπήρχε ονομαστική καταγραφή των προβληματικών δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (βλ. Σχετ. 9^α). Η Επιτροπή απέρριψε σιωπηρώς την καταγγελία μας και διατήρησε δημοσιευμένα τα εν λόγω πόθεν έσχες έως και την 29-8-2018, οπότε και εξέδωσε ανακοίνωση-απάντηση στα δημοσιεύματα της πρωτοβουλίας μας (βλ. Σχετ. 10), στην οποία αναφέρει ότι η δημοσιοποίηση των πόθεν έσχες του έτους 2015 έγινε με την παρατήρηση ότι δεν έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχός τους και ότι έχουν ενημερωθεί-τροποποιηθεί μερικώς οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης, χωρίς φυσικά να αναφέρει ονομαστικά ποιες δηλώσεις αντικαταστάθηκαν από τις 321, ποιες παραλείψεις αποκαταστάθηκαν, ποιες υποθέσεις κρίθηκε ότι πρέπει να παραπεμφθούν στη δικαιοσύνη κοκ. Σημειώνεται δε, σε αυτό το σημείο πως μέχρι και τις 30-10-2018 (ημερομηνία κατά την οποία δημοσιεύθηκε ο ν. 4571/2018) θα μπορούσε θεωρητικά να λάβει χώρα έλεγχος των (παλαιών) ΔΠΚ και ως εκ τούτου η Επιτροπή δεν εκτελούσε ορθά το καθήκον της και τις αρμοδιότητές της, παραλείποντας για μεγάλο χρονικό διάστημα να εκτελέσει τα κατά το νόμο προβλεπόμενα.

Οι ως άνω ενέργειες δημιουργούν ωστόσο πλείστα ερωτήματα. Ο νομοθέτης, μέσω της υποχρέωσης υποβολής δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, σκοπεί στην εξυπηρέτηση της ουσιαστικής διαφάνειας ως προς τα οικονομικά των αντιπροσώπων μας και του πολιτικού κόσμου και την ακριβή ενημέρωση των πολιτών αναφορικά με τα ζητήματα αυτά. Πως είναι λοιπόν δυνατόν η Επιτροπή να προχωρά στην ανάρτηση δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, χωρίς να έχει, όπως η παραδέχεται ρητά και η ίδια, ολοκληρώσει τον έλεγχο αυτό και εν συνεχεία να ενημερώνει απλά ότι κάποιες διαφοροποιήθηκαν χωρίς να ενημερώνει σχετικά με το ποια στοιχεία άλλαξαν κοκ; Δηλαδή δημοσιοποιούνται δηλώσεις που δεν

έχουν ελεγχθεί και η Επιτροπή διατηρεί ανηρητημένα για 9 μήνες τα ελαττωματικά ή ελλιπή στοιχεία που έχουν καταθέσει οι υπόχρεοι; Πως ακριβώς εξυπηρετείται η διαφάνεια και η ενημέρωση των πολιτών, όταν από την ημερομηνία ανάρτησης μέχρι και ένα χρόνο αργότερα συνεχίζει τον έλεγχο και δεν μπορούμε να γνωρίζουμε ποια είναι τα ορθά και με ακρίβεια, νομότυπα συμπληρωμένα στοιχεία και ποια πάσχουν; Ολοκληρώθηκαν οι έλεγχοι κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα; Ποιο ήταν τελικά το αποτέλεσμα τους; Αυτά είναι ορισμένα από τα ερωτήματα που ανακύπτουν ως προς τη δράση της Επιτροπής.

Μετά την ανάρτηση των επανυποβληθεισών δηλώσεων, τον Σεπτέμβριο του 2019, η πρωτοβουλία μας προχώρησε εκ νέου στον έλεγχο των αναρτηθεισών ΔΠΚ, οπότε και εντοπίστηκαν εκ νέου μία σειρά προβληματικών στοιχείων. Ειδικότερα, φαίνεται υπόχρεοι να παραλείπουν να υποβάλλουν δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης ή να υποβάλλουν εμφανώς ελλιπείς δηλώσεις, γεγονός που δημιουργεί την ανάγκη περαιτέρω ελέγχου της κατάστασης.

Ενδεικτικά και προς υποβοήθηση του έργου Σας, Σας αναφέρουμε τα ακόλουθα: Από μια σειρά υπόχρεων προς υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, ουδεμία δήλωσή τους φαίνεται να έχει αναρτηθεί. Σε άλλες περιπτώσεις, σύζυγοι υπόχρεων προς υποβολή βουλευτών, ενώ δηλώνουν εισοδήματα δεν προκύπτει τραπεζικός λογαριασμός. Επιπροσθέτως, ανευρέθησαν ορισμένες περιπτώσεις στο πλαίσιο των οποίων εμφανίζονται εισοδήματα από «διάθεση περιουσιακών στοιχείων» χωρίς να προσδιορίζονται στη δήλωση ποια ακριβώς είναι τα περιουσιακά στοιχεία από τα οποία προέκυψαν τα εν λόγω εισοδήματα. Επειδή δεν είναι συμπληρωμένα στις κατηγορίες των ακινήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ούτε στην κατηγορία «κινητά/πλωτά» δημιουργείται η εύλογη απορία αν πρόκειται για κινητά άλλου είδους ή τιμαλφή και

εφόσον πρόκειται για τέτοιου είδους στοιχεία, αν η Επιτροπή ζήτησε από τους υπόχρεους τα στοιχεία που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία, όπως αν έλαβε χώρα άρση απορρήτων, αν ζητήθηκαν τα νόμιμα παραστατικά ή οι οικείες εκτιμήσεις κοκ.

Τα ερωτήματα που τίθενται για όλες τις ανωτέρω αναφερθείσες περιπτώσεις είναι πλείστα και αφορούν τόσο την παρούσα όσο και την παρελθοντική συμπεριφορά των μελών της Επιτροπής στο πλαίσιο της διενέργειας των ελέγχων περιουσιακής κατάστασης. Ενόψει δε, του βεβαρυμένου και ομολογημένου από την ίδια την Επιτροπή ιστορικού μη επιβολής κυρώσεων, γεννάται το εύλογο ερώτημα αν η Επιτροπή Ελέγχου ολοκλήρωσε ουσιαστικά και στο ακέραιο τον έλεγχο που όφειλε να κάνει. Η γενική και αόριστη αναφορά που είχε λάβει χώρα κατά το παρελθόν ότι ορισμένες δηλώσεις παραπέμφθηκαν προς περαιτέρω διερεύνηση στις δικαστικές αρχές σε συνδυασμό με τη μη ενημέρωση του κοινού έκτοτε περί της τύχης των εν λόγω υποθέσεων δημιουργεί αμφιβολίες σχετικά με τη σύννομη δράση της Επιτροπής. Τίθενται μεταξύ άλλων και τα εξής ερωτήματα: Ο έλεγχος που έλαβε χώρα ακολούθησε τις προβλεπόμενες στο νόμο διαδικασίες; Διενεργήθη στις παλιές ή στις επανυποβληθείσες ΔΠΚ; Συντάχθηκε καινούρια εισήγηση από τον επιλεγέντα σε κάθε περίπτωση εισηγητή για την εξέταση της υπόθεσης; Ακολουθήθηκε η διαδικασία που αναφέρθηκε ανωτέρω; Έκανε πράγματι η Επιτροπή χρήση όλων των μέσων που της προσφέρει η νομοθεσία για την ολοκλήρωση του κρίσιμου ελεγκτικού της έργου (όπως π.χ. την άρση τραπεζικού, χρηματιστηριακού κοκ απορρήτου); Θεωρούνται οι δηλώσεις που έχουν αναρτηθεί περαιωμένες ως προς τον έλεγχο και άρα σύννομες; Ποια τελικά η τύχη του ελέγχου των δηλώσεων που επανυποβλήθηκαν; Παραπέμφθηκαν στις αρμόδιες αρχές οι περιπτώσεις που δημιουργούν ερωτήματα και προβληματισμούς ή αντιθέτως αρχειοθετήθηκαν, παρά την μη τήρηση της διαδικασίας; Τα

ερωτήματα που γεννώνται συνεπώς ως προς τη δράση της Επιτροπής στον κρίσιμο για τη διαφάνεια και το κράτος δικαίου τομέα του ελέγχου ΔΠΚ είναι πολλά και κάποια στιγμή θα πρέπει επιτέλους να αποσαφηνιστούν.

Γ. Περί αυθαίρετης παράτασης προθεσμίας για την υποβολή τροποποιητικής δήλωσης

Καθίσταται σαφής εκ του αναφερόμενου νομοθετικού πλαισίου η ύπαρξη αποκλειστικών προθεσμιών τόσο για την υποβολή όσο και για την τροποποίηση των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης. Η παρέλευση των εν λόγω αποκλειστικών προθεσμιών επιφέρει μάλιστα κυρώσεις έναντι των υποχρέων, τόσο διοικητικού όσο και ποινικού χαρακτήρα.

Ωστόσο, με την από 22-11-2019 ανακοίνωση της Επιτροπής του άρθρου 3^Α, η οποία υπογράφεται από τον Α. Μπούρα, Προέδρου της Επιτροπής και στην οποία αναφέρεται επί λέξει «*Η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α του ν.3213/2003 στην συνεδρίασή της στις 6.11.2019 αποφάσισε να δοθεί η δυνατότητα διόρθωσης (υποβολή τροποποιητικής δήλωσης) σε δηλώσεις για τις οποίες η προθεσμία υποβολής έχει παρέλθει. Η ως άνω δυνατότητα θα δοθεί τον Δεκέμβριο του 2019, για όλες τις δηλώσεις που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή μέχρι τότε*», δίδεται, κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 3213/2003 και κατά παραβίαση συνταγματικών αρχών, όπως της αρχής της ισότητας, παρανόμως παράταση της προθεσμίας υποβολής δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης. Με την όλως ασαφή και αόριστη ανακοίνωση της Επιτροπής, που αναρτήθηκε στο site της Βουλής, δίδεται λοιπόν παράταση –αμφιβόλου νομιμότητας και καταχρηστικού περιεχομένου- στην προθεσμία υποβολής ΔΠΚ αποκλειστικά και μόνο για τα πρόσωπα που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Επιτροπής 3^Α.

Η ως άνω παράταση της προθεσμίας υποβολής, η οποία δεν λαμβάνει μάλιστα χώρα με νομοθετική ρύθμιση και ισχύει αποκλειστικά και μόνο για τους υπόχρεους στην Επιτροπή 3^α, αποφασίζεται αυθαίρετως από την Επιτροπή, κατά παραβίαση του νόμου και καθ' υπέρβαση των εξουσιών της. Η αοριστία δε των αναφορών *«δυνατότητα διόρθωσης ...σε δηλώσεις για τις οποίες η προθεσμία υποβολής έχει παρέλθει»* καθώς και *«για όλες τις δηλώσεις που υποβλήθηκαν στην επιτροπή μέχρι τότε»* δημιουργεί πλείστα ακόμη ζητήματα ως προς τις δηλώσεις που καλύπτει η εν λόγω ανακοίνωση, καθώς αφήνει περιθώρια τροποποίησης και σε δηλώσεις παλαιότερων χρήσεων, οι οποίες (υποτίθεται πως) έχουν ήδη ελεγχθεί και αρχειοθετηθεί ή σταλεί στον εισαγγελέα, δίδοντας μία επίφαση νομιμοφάνειας στην εν λόγω απόλυτα παράνομη και άκυρη ενέργεια.

Εν κατακλείδι, ενόψει των ανωτέρω αναφερόμενων γεννάται το εύλογο ερώτημα αν τελικά η Επιτροπή Ελέγχου πράγματι ολοκλήρωσε ουσιαστικά και στο ακέραιο τον έλεγχο που όφειλε να διενεργήσει τόσο στο πλαίσιο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης όσο και στο πλαίσιο των οικονομικών των κομμάτων και των βουλευτών. Η Επιτροπή Ελέγχου έχει κλονίσει σημαντικά την εμπιστοσύνη των πολιτών σε σχέση με την πρόθεσή της να φέρει εις πέρας στο ακέραιο και με αποφασιστικότητα τον τόσο κρίσιμο ρόλο της και θα ήταν δόκιμο να διερευνηθεί περαιτέρω τόσο η διαδικασία που ακολουθήθηκε κατά τη διενέργεια και περαίωση των ελέγχων αρμοδιότητάς της όσο και του κατά πόσο οι ενέργειες που επιλέχθηκαν για την ολοκλήρωση αυτού ήταν σύννομες, αμερόληπτες και μη αυθαίρετες.

Καθώς τα ζητήματα που θίγονται στην παρούσα αναφορά θεωρούνται κομβικής σημασίας για τη λειτουργία του κράτους δικαίου και την εξασφάλιση της διαφάνειας σε ζητήματα που

ενδέχεται να προσβάλλουν ευθέως το δημόσιο συμφέρον, παρακαλούμε όπως προβείτε στις απαραίτητες ενέργειες για την διασαφήνιση και επίλυσή τους, ερευνώντας την καταγγελλόμενη κατάσταση. Στις υπηρεσίες σας για περαιτέρω διευκρινίσεις.

Με τιμή,

Στέφανος Λουκόπουλος